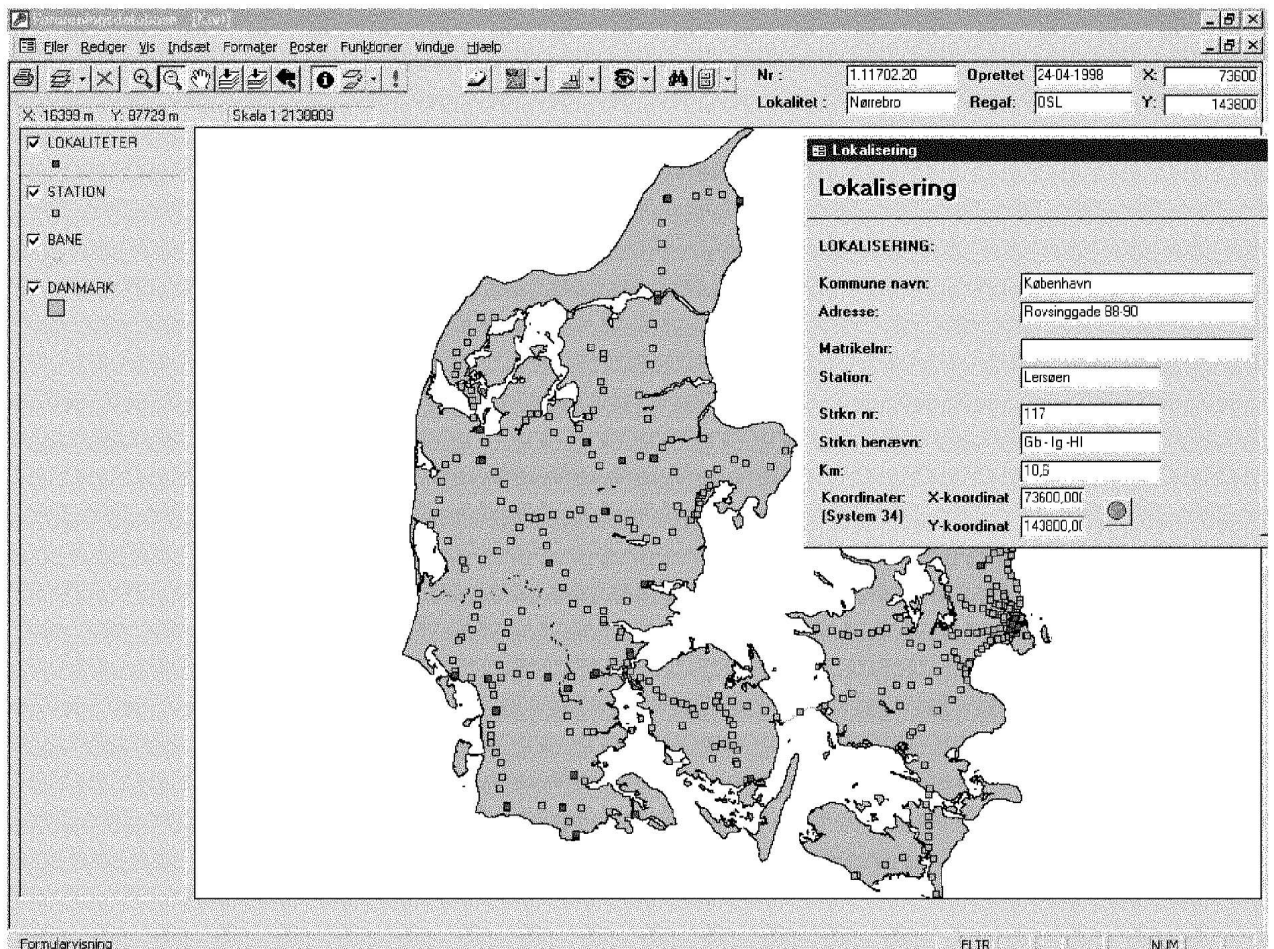

Jordforureningsdatabasen

Administratorvejledning

Version 2001

Forord

I forbindelse med omlægningen af Banestyrelsen forureningsdatabase i 1997, blev det besluttet at opdele adgangsmulighederne til forureningsdatabase i 3 kategorier. Dette betyder, at der er forskellige rettigheder til brug af forureningsdatabase alt afhængig af, om anvenderen er administrator, bruger eller gæst. Denne opbygning er gjort for at sikre, at forureningsdatabasens oplysninger kun kan rettes, tilføjes og slettes af brugere med kompetence i anvendelse af forureningsdatabase. Øvrige ansatte kan opnå læserettighed til forureningsdatabase og dermed have mulighed for at se alle lagrede informationer.

Administratoren tildeler gæster og brugere rettigheder. Ligeledes kan administratoren tilføje gennemgående ændringer i hele database samt opsætte og programmere nye felter i forureningsdatabase. Administratoren besidder alle rettigheder til at redigere i database og har endda mulighed for at nedlægge database helt. Hvis administratoren sletter sig selv i database eller glemmer sin adgangskode, vil database kun fungere på bruger- og gæsteniveau. Brugere og gæster kan ikke ændre rettigheder. Det anbefales derfor, at der altid er 2-3 personer med administratorrettigheder, da administratoren til enhver tid kan oprette en ny administrator.

Det anbefales endvidere, at administratorerne har kendskab til Microsoft Access 2000 og også helst MapObjects, SQL-server og Visual Basic programmering.

I det følgende beskrives administrationen af forureningsdatabase.

Eli Skop og Jesper Skovdal Christiansen
Atkins Danmark

Indholdsfortegnelse

Forord	2
1	Installation af Jordforureningsdatabasen 4
2	Brugernavn og Adgangskode 4
2.1	Oprettelse/ændring/fjernelse af en bruger 4
2.2	Skift logonadgangskode 5
3	Præferencer 6
3.1	Sprog 6
3.2	Stier 6
3.3	Filer 7
3.4	Basisinfo 7
3.5	Præferencer for klasseinddeling 8
3.6	Diverse 9
4	Speciel tilpasning og forespørgsler 10
5	Det automatiske prioriteringssystem 11
5.1	Forureningsklasseinddeling 11
5.2	Procedure 12
6	Sikkerhedsfil og backup 14
6.1	Sikkerhedsfil 14
6.2	Backup af forureningsdatabasen 14

1 Installation af Jordforureningsdatabasen

Installationen af forureningsdatabasen foregår ved kørsel af installationsprogrammet "forureningsdatabase.exe" på medfølgende CD-ROM eller anden aftalt kilde. Undervejs skal der træffes nogle valg, hvoraf der altid er et standardvalg. Det anbefales at installere forureningsdatabasen med standardindstillingerne.

Indstillingerne for selve databasen såsom sprogvvalg, standardbiblioteker mv. skal sættes første gang databasen startes. Ved første åbning af databasen kommer der automatisk en dialogboks til opsætning af præferencer frem. Alle præferencer kan ændres igen på et senere tidspunkt. Om opsætning af præferencer, se kapitel 3.

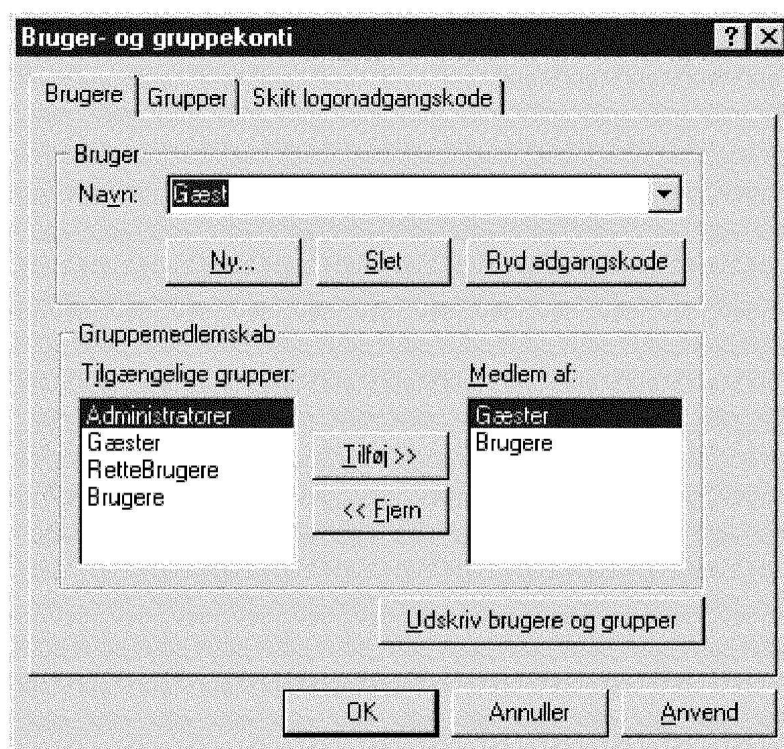
2 Brugernavn og Adgangskode

Den interne sikkerhed i forureningsdatabasen er bygget op omkring en **Logon Procedure**, hvor administratoren, brugeren eller gæsten udfylder **Navn** og **Adgangskode** for at opnå adgang til databasen, se Brugervejledningen.

Administratoren opretter, ændrer og sletter brugere og gæster i forureningsdatabasen.

2.1 Oprettelse/ændring/fjernelse af en bruger

- Administratoren logger på forureningsdatabasen med administratorprivilegier.
- Benyt Access-menupunktet **Funktioner** → **Sikkerhed** → **Bruger- og gruppekonti**:

Fra fanebladet **Brugere** kan administratoren oprette nye brugere, slette brugere og fjerne brugeres adgangskode.

Opret bruger:

- Under **Bruger**: Indtast **Navn** eller vælg fra rullemenu
- Under **Gruppemedlemskab** tilføjes brugerens rettigheder, så denne bliver **Medlem af** relevant gruppe
- **OK**: Brugeren er oprettet og kan benytte databasen med de tildelte rettigheder

Fjern bruger:

- Under **Bruger**: Vælg **Navn** fra rullemenu
- Knappen **Slet**: Brugeren bliver slettet og kan ikke længere benytte databasen

Bemærk: Slettes en bruger, skal denne oprettes på ny, førend vedkommende igen kan bruge databasen. Slet derfor ikke personer med administratorrettigheder uden at omtanke. Kommer en administrator til at slette alle personer med administratorrettigheder, vil det ikke være muligt at oprette administratorrettigheder til forureningsdatabasen igen.

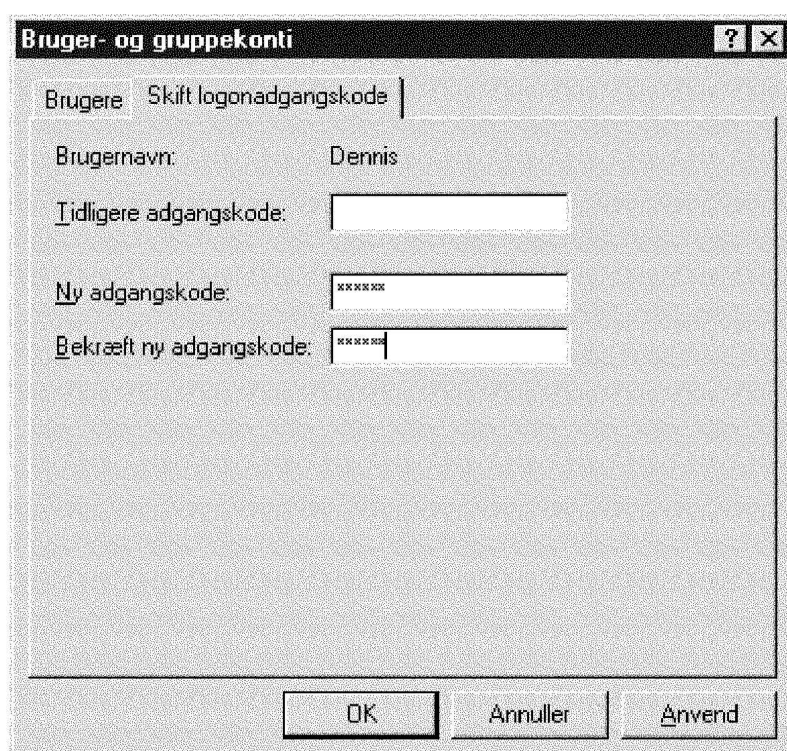
Fjern adgangskode:

Har en bruger glemmt sin adgangskode, kan denne slettes af en administrator for at muliggøre oprettelse af en ny adgangskode til brugeren, se 2.2.

- Under **Bruger**: Vælg **Navn** fra rullemenu
- Knappen **Ryd adgangskode**: Brugerens adgangskode slettes.

2.2 Skift logonadgangskode

Fra fanebladet **Skift logonadgangskode** kan såvel brugere som administratorer ændre sin egen adgangskode.

The screenshot shows a dialog box titled "Bruger- og gruppekonti" with a sub-tab "Skift logonadgangskode". The dialog contains the following fields and controls:

- Brugernavn:** Dennis
- Tidligere adgangskode:** [Empty text box]
- Ny adgangskode:** [Text box containing six asterisks (*****)]
- Bekræft ny adgangskode:** [Text box containing six asterisks (*****)]

At the bottom of the dialog are three buttons: **OK**, **Annuller**, and **Anvend**.

Ændring af adgangskode:

- Log på forureningsdatabasen som den bruger, der skal ændres kode for.
- Benyt menupunktet **Funktioner** → **Sikkerhed** → **Bruger- og gruppekonti**:
- Fra fanebladet **Skift logonadgangskode** udfyldes:
  - **Tidligere adgangskode**: eksisterende adgangskode
  - **Ny adgangskode**: adgangskode, der ønskes benyttet fremover
  - **Bekræft ny adgangskode**: adgangskoden, der ønskes benyttet fremover, gentages
  - **OK**: Gemmer den nye adgangskode

Bemærk: Der skelnes mellem store og små bogstaver.

3 Præferencer

Administratorer har mulighed for at lave en tilpasning af forureningsdatabasen ved at sætte nogle præferencer for systemet. Præferencetilpasningerne omfatter sprogvalg, opsætning af standardstier og -filer til relevante temaer, udvidelse af basisinformation omkring depot-, recipient- og tanktyper, ændring i forureningsklasseinddelingen samt standardopsætning af koordinatsystem og stationsplansanvendelse.

Ved tryk på **Præferenceknappen** fremkommer en dialogboks indeholdende seks faneblade, med sprog, stier, filer, basisinfo, forureningsklasseinddeling og diverse.

3.1 Sprog

Sprog: Det er her muligt at vælge, hvilket sprog forureningsdatabasen skal anvende. En eventuel sprogændring vil først finde sted, efter at forureningsdatabasen er blevet genstartet.

3.2 Stier

Stier: På stifanebladet er der mulighed for at foretage indtastning af eller søgning efter standardstier. Standardstierne sættes for:

- **Myndigheder:** Kort fra myndigheder
- **Stationsplaner (TIFF):** Stationsplaner i TIFF-format uden forudgående georeference
- **Kortblade:** Landkort i diverse skalaer til visning af infrastruktur m.m.
- **Stationsplaner (DGN):** Stationsplaner i MicroStation CAD (DGN-) format

Stjerne kan sættes til det hovedbibliotek, hvorunder en biblioteksstruktur opbevarer en række filer indenfor hvert af emnerne.

Bemærk: Som udgangspunkt er stjerne ikke sat.

3.3 Filer

Filer: På filfanebladet er der mulighed for at foretage indtastning af eller søgning efter standardfiler. Standardfilerne sættes for:

- **Kort:** Danmarkskortet (baggrundskortet)
- **Baner:** Jernbaner i Danmark
- **Stationer:** Stationer i Danmark
- **Boringer:** Boringer f.eks. fra DSB's B-register
- **G.V. interesser:** Kort over drikkevandsinteresser

Bemærk: Som udgangspunkt er filerne ikke sat.

3.4 Basisinfo

Basisinfo: I foreureningsdatabasen er der lagret basisinformation om:

- **Depottyper:** Hvis der er tale om, at det foreureningsgivende anlæg er et depot, er der som standard mulighed under Type af anlæg at vælge mellem forskellige affaldsdepotyper: Kuldepot, Slagedepot, Askedepot, Gasværksgrund og Affaldsdepot.
- **Recipienttyper:** Som standard er der for mulighed for under Hydrogeologi at vælge mellem recipienttyperne Vandløb, Sø og Hav, hvortil afvandingen af foreureningslokaliteten naturligt vil foregå.
- **Tanktyper:** Hvis der er tale om, at det foreureningsgivende anlæg er en tank, er der som standard mulighed under Type af anlæg at vælge mellem forskellige tanktyper: Som standard er der mulighed for at vælge mellem tanktyperne: Autotank, Bygningstank og Lokotank.

Der er mulighed for at oprette brugerdefinerede depot-, recipient- eller tanktyper, hvis standardtyperne ikke er tilstrækkelige. For den valgte informationstype på fanebladet Basisinfo fås adgang til en separat dialogboks til indlæggelse af nye typer:

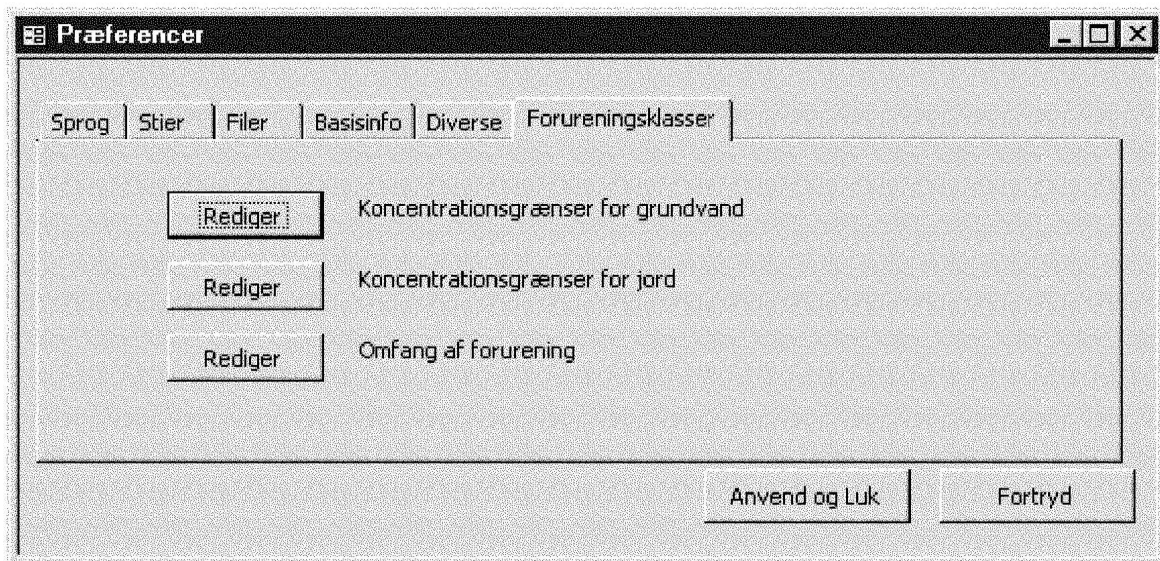
Bemærk: Oprettelse af brugerdefinerede depot-, recipient- eller tanktyper vil medføre, at den nye type fremover er til stede til brug for alle brugere af forureningsdatabasen.

3.5 Præferencer for klasseinddeling

Det er vigtigt at få klarlagt forureningsgraden af en lokalitet i forbindelse med prioritering af en evt. oprydningsindsats. For en lang række forureningskomponenter er der opstillet kriterier, der kan benyttes til at inddele forureningsgraden i fire klasser gående fra rent (kl. 1) over let forurennet (kl. 2) og forurennet (kl. 3) til kraftigt forurennet (kl. 4). Udfra koncentrationsbestemmelse af de pågældende forureningskomponenter kan der på baggrund af retningslinier udstukket af myndigheder i Danmark laves en vurdering. Dette er yderligere beskrevet i brugervejledningen.

Kriterierne for klasseinddelingen kan ændres og tilpasses til gældende lovgivning og vejledning om grænseværdier, men dette er forbeholdt administratorer.

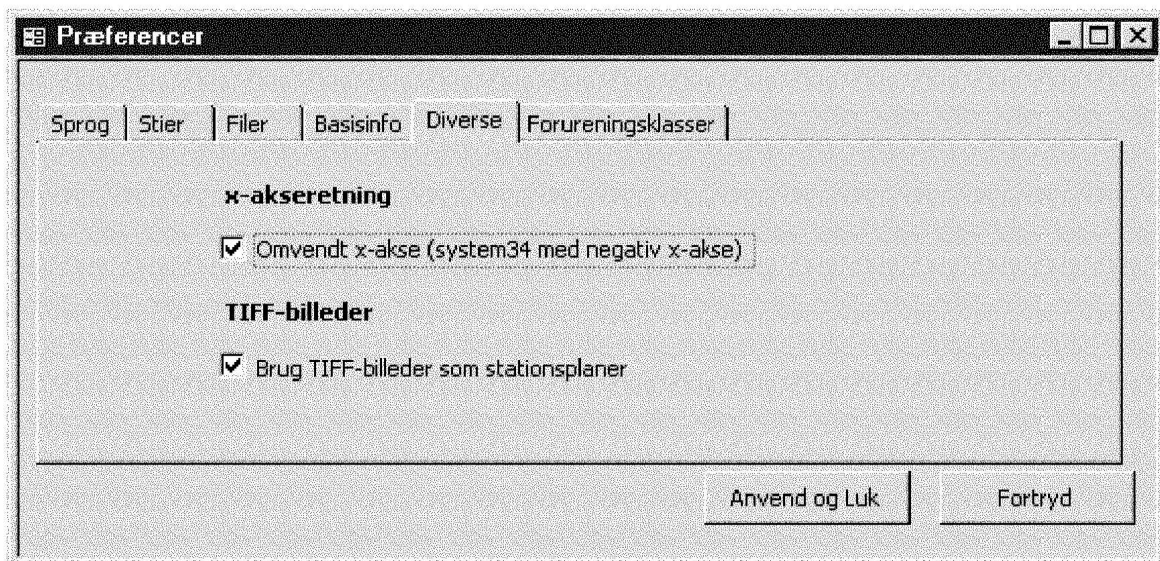

Fra Forureningsklassefanebladet i Præferencedialogboksen kan klasseinddelingen redigeres ved tryk på knappen "Rediger" ud for den ønskede forureningstype: Grundvand, jord eller omfang af forurening, se afsnit 5.1.

3.6 Diverse

Diverse: Endelig er der på fanebladet "Diverse" forskellige valg, der kan gøres:

- Der er mulighed for at vælge at anvende normalt orienteret koordinatsystem (UTM) eller System34-koordinater (omvendt orienteret x-akse) i lokaliseringsskottet. Som standard er System34 tilvalgt, hvilket betyder, at x-koordinaten er negativ.
- Der er mulighed for at kunne til- og fravælge brugen af TIFF-billeder som stationsplaner. Som standard er muligheden tilvalgt.

4 Speciel tilpasning og forespørgsler

Administratorer har endvidere mulighed for at lave speciel tilpasning af forureningsdatabasen ved udnyttelse af, at forureningsdatabasen er opbygget i MS Access. Erfarne Access-brugere vil kunne gennemføre designændringer og oprette forespørgsler i databasen, der tilgodeser specielle ønsker fra brugernes side.

Derudover kan erfarne MS Visual Basic programmører gennemføre indbygning af skræddersyede objekter og applikationer eller tilføje nye felter i databasen m.m.

Bemærk: Det anbefales dog kun at give sig i kast med sådanne ændringer af forureningsdatabasen, såfremt indgriberen har stor erfaring indenfor tilpasning i MS Access og programmering i MS Visual Basic.

5 Det automatiske prioriteringssystem

Når der foreligger en opgørelse af forureningsniveau og miljøfølsomhed på den enkelte lokalitet, kan der laves en af vurdering af forureningsrisikoen. Denne vurdering skal munde ud i en prioritering af oprydningssindsatsen på den aktuelle lokalitet i forhold til de øvrige lokaliteter som værende:

- Lav prioritet
- Normal prioritet
- Høj prioritet
- Meget høj prioritet

I forureningsdatabasen er der mulighed for at foretage denne prioritering ud fra en beregning med et automatisk prioriteringssystem. I dette afsnit gives en oversigt over det automatiske prioriteringssystem:

5.1 Forureningsklasseinddeling

En af hjørnesteenene i den automatiske prioritering er brugen af koncentrationer af enkeltkomponenter i forureningen. For en lang række forureningskomponenter er der opstillet kriterier for graden af forurening ud fra en koncentrationsbestemmelse. Kriterierne er benyttet til at inddele forureningsgraden i fire klasser gående fra rent (kl. 1) over let forurennet (kl. 2) og forurennet (kl. 3) til kraftigt forurennet (kl. 4). Opstillingen er lavet på baggrund af retningslinier udstukket af myndigheder i Danmark. Kriterierne for klasseinddelingen kan ændres og tilpasses til gældende lovgivning og vejledning om grænseværdier, se afsnit 3.5 om præferencer for klasseinddeling.

Forureningskomponenter:	Klasse 1, Ren jord ($\leq$)	Klasse 2, Lett forurennet jord (<)	Klasse 3, Forurennet jord til deponering ($<$)	Klasse 4, Kraftigt forurennet jord til deponering/rensning ($\geq$)
Arsen	20	20	50	50
Cadmium	0.5	1	5	5
Chrom	500	200	300	300
Kobber	500	500	750	750
Kviksølv	1	0.5	5	5
Nikkel	30	40	100	100
Bly	40	120	400	400
Tin	20	50	200	200
Zink	500	500	1500	1500
Benzin/olie (total kulbrinter)	100	300	300	300
Benzin	25	50	50	50
Let olie	100	100	100	100
Tung olie	100	200	200	200
Benzen	1.5	0.5	1	1
BTEX	10	5	10	10
PAH, total	1.5	20	100	100

Anvend og Luk   Udskriv

I dialogboksen vises kriterierne for klasseinddelingen af jordforurening. Ændringer i klasseinddelingen accepteres ved Anvend og Luk, men kan fortrydes ved lukning af dialogboksen vha. ”krydset”.

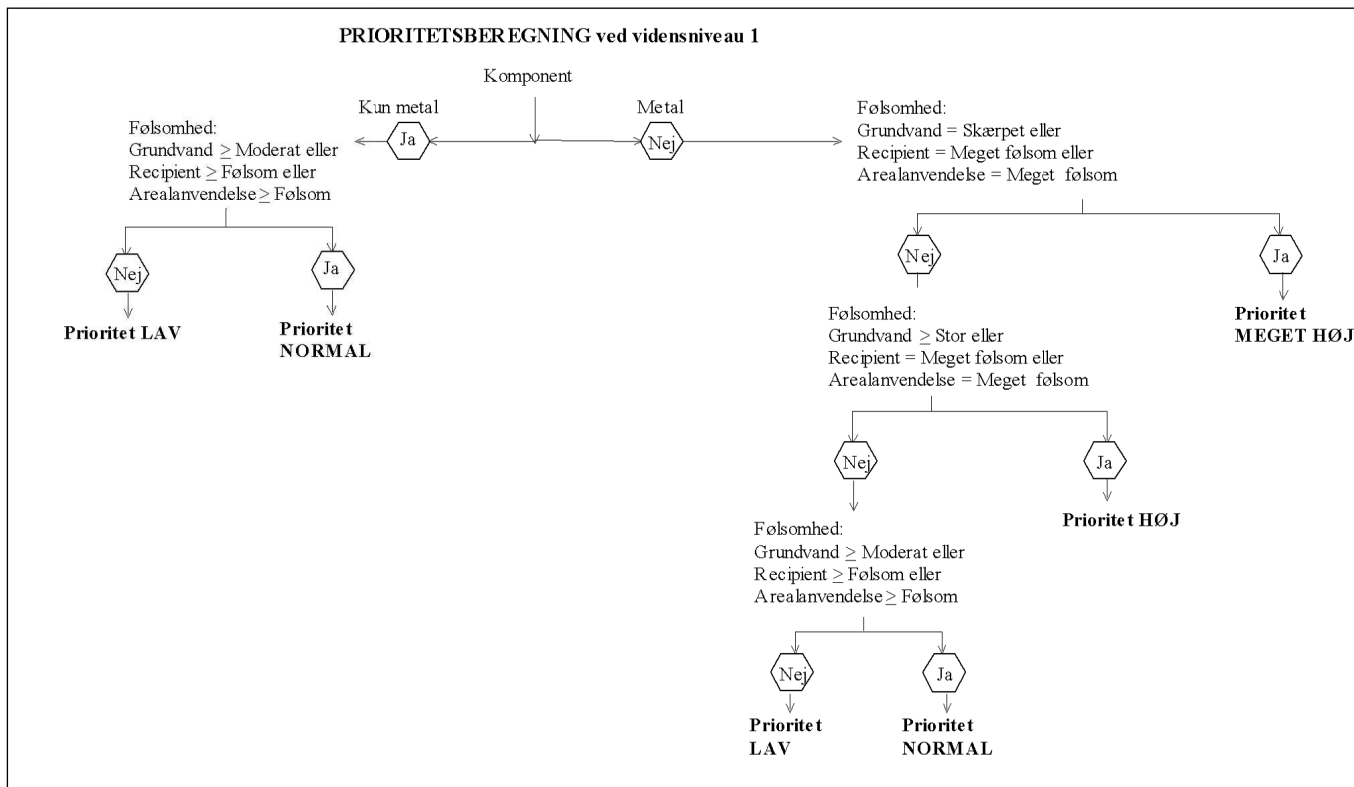
5.2 Procedure

Ved den automatiske prioritetsberegning tildeles lokaliteten prioritering ud fra nedenstående diagrammer. Hvilket af de tre diagrammer, der skal anvendes afhænger af vidensniveauet, som undersøgelsen er nået til, samt om der er tale om forurening med metalkomponenter.

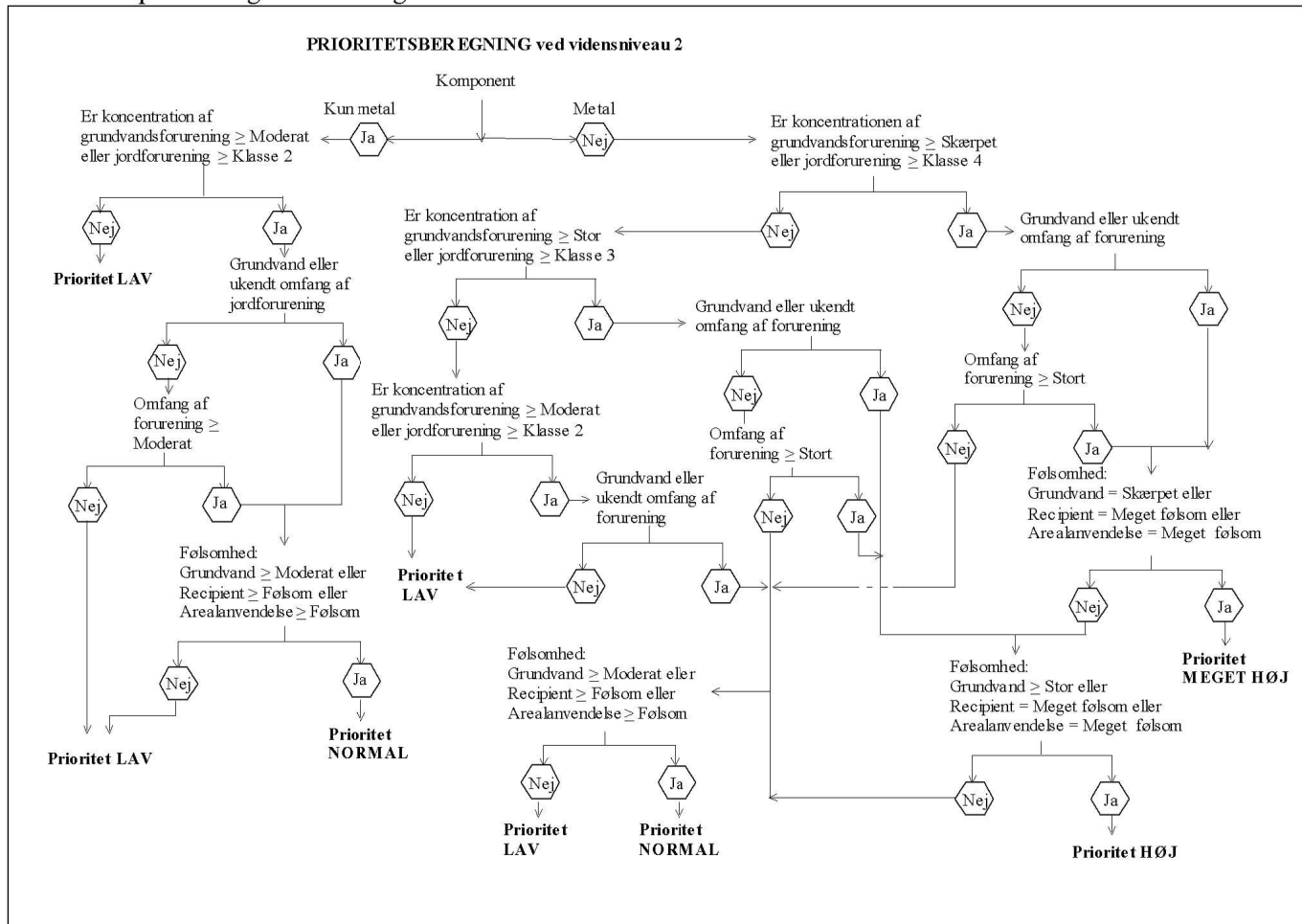
Som beskrevet i brugervejledningen vurderes der ud fra kriterierne om forureningsniveau og følsomhed for miljøet:

- Komponent ved vidensniveau 1
- Komponent og forureningsklasse ved vidensniveau 2
- Følsomhed for grundvand
- Følsomhed for recipient
- Følsomhed for arealanvendelse
- Omfang af forureningen

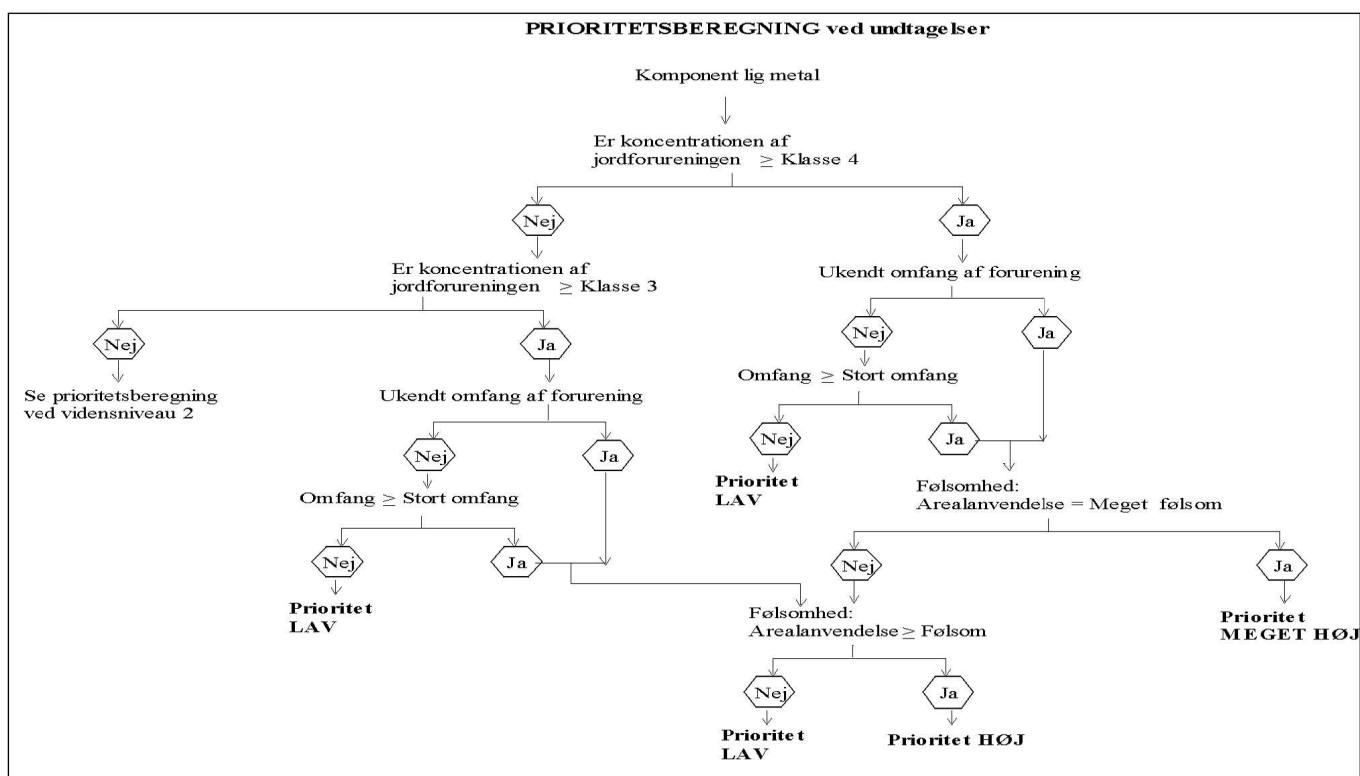
Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved vidensniveau 1:

Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved vidensniveau 2:

Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved metalkomponenter:

6 Sikkerhedsfil og backup

6.1 Sikkerhedsfil

Til brug for forureningsdatabasen, installerer installationsprogrammet en sikkerhedsfil med navnet **foruren.mdw**. I sikkerhedsfilen lagres oplysningerne om de oprettede administratorers, brugeres og gæsters rettigheder. Foreningsdatabasen fungerer ikke uden sikkerhedsfilen. Der bør derfor altid være en sikkerhedskopi af sikkerhedsfilen og denne bør jævnligt opdateres med de seneste oplysninger om rettigheder.

Bemærk: Det anbefales, at der tages dagligt backup af sikkerhedsfilen.

6.2 Backup af forureningsdatabasen

For at undgå at miste data i forureningsdatabasen, anbefales det at lave backup af forureningsdatabasen f.eks. jf. ISO-9000 standarden, som kort beskrevet er som følger:

- Hver dag tages en backup, der gemmes i en uge, hvorefter filen bliver overskrevet den næstkommende samme ugedag.
- Hver uge tages en backup, som gemmes i en måned.
- Hver måned tages en backup, som gemmes i et år.

Dette system sikrer en god backup af databasen, der sædvanligvis kan reetableres med højst en dags datatab.